

Täysistunto

Tiistai 2.6.2026 klo 14.00—22.04

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 26/2026 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 12/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Eerola, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.10 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Esittelen tosiaan lakivaliokunnan yksimielisen mietinnön 12/2026 rikosprosessin keventämisestä. Tässä esityksessä siis ehdotetaan muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia ja kymmentä muutakin lakia.

Tässä sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään rahamääräisten seuraamusten ja sitten eräitten muittenkin omaisuuteen kohdistuvien seuraamusten täytäntöönpanosta, josta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Tämä kyseinen esitys on jälkimmäinen osa sakon täytäntöönpanosta annetun lain uudistusta ja sisältää muun muassa sellaisia lainmuutoksia, jotka edellyttävät muutoksia Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmään. Nämä tietojärjestelmämuutokset tehdään osana käynnissä olevaa tietojärjestelmähanketta.

Tämän esityksen tavoitteena on ennen kaikkea selkeyttää ja yhtenäistää sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöön pantavien seuraamusten täytäntöönpanosäännöksiä. Tavoitteena on myös yksinkertaistaa näitten saatavien perintämenettelyä. Näitä säännöksiä pyritään muuttamaan sillä tavoin, että sähköinen täytäntöönpanomenettely on tulevaisuudessa mahdollista. Maksuajan myöntämistä koskevilla muutoksilla parannetaan sitten Oikeusrekisterikeskuksen mahdollisuuksia hyödyntää automaattista päätöksentekoa selvissä maksuaikaa koskevissa asioissa. Edelleen vastaavalla tavalla tavoitteena on selkeyttää myöskin muuntorangaistusmenettelyä ja menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa.

Erityisesti näitten menettämisseuraamusten täytäntöönpanossa myös eri viranomaisten tehtävänjakoa selvennetään. Muutoksilla parannetaan viranomaisten edellytyksiä huolehtia täytäntöönpanotehtävistään ja muutetaan näitten viranomaisten välisiä tehtävänjakoja nykykäytäntöä tarkoituksenmukaisemmiksi.

Tämän sääntelyn selkeyttämisen lisäksi tavoitteena on parantaa maksuvelvollisten oikeusturvaa muun muassa säätämällä muutoksenhakuoikeudesta Oikeusrekisterikeskuksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

päätöksiin ja edelleen täsmentämällä esimerkiksi maksuajan myöntämistä koskevaa sääntelyä.

Tässä mietinnössään lakivaliokunta pitää esityksen tavoitteita erittäinkin perusteltuina ja kannatettavina. Myöskin viranomaisten toiminnan tehostaminen tietojärjestelmiä ja teknologiaa sekä mahdollisuuksien mukaan myös automaatiota hyödyntäen on nähty kannatettavaksi. Valiokunta puoltaa tähän esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muutamin huomioin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

20.14 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä puhutaan sakoista, menettämisseuraamuksista ja viranomaisprosessista, mutta tosiasiaa kyse on myös paljon suuremmasta, nimittäin Suomen kokonaisturvallisuudesta ja siitä, mikä on valtion kyky toimeenpanna lakia arjen tasolla. Kokonaisturvallisuus rakentuu kyvystä ehkäistä rikollisuutta, puuttua siihen nopeasti ja varmistaa, että rikoksella saadut hyödyt saadaan minimoitua. Tällä hetkellä täytäntöönpanossa on aukkoja, jotka ovat syntyneet vanhentuneen ja pirstaleisen sääntelyn seurauksena. Tästä syystä hallitus esittää nyt sääntelyn selkeyttämis- ja vahvistamista tavalla, joka tukee valtion turvallisuustehtäviä.

Arvoisa puhemies! Haluamme vahvistaa viranomaisten kykyä reagoida rikoshiötyyn ja rikosentekovälineisiin nopeasti. Nykyinen järjestelmä on paikoin niin manuaalinen, että menettämisseuraamusten toimeenpano voi viivästyä tai jopa keskeytyä tiedonkulkuongelmien vuoksi. Tämä on turvallisuusriski, ja juuri siksi siihen nyt puututaan. Uudistus antaa toimivaltaisille viranomaisille selkeämmät ja ajantasaiset mahdollisuudet puuttua ongelmaan. Samalla se varmistaa, että valtiolle menetetty omaisuus, olipa se sitten arvokasta omaisuutta, kiinteistöjä tai ajoneuvo, voidaan ottaa haltuun, myydä tai hävittää viivytyksettä. Tämä kaventaa rikollisen toiminnan hyötyä. Järjestelmällinen rikoshiödyn pois ottaminen on keskeinen keino torjua talousrikoksia ja järjestäytynttä rikollisuutta. Lisäksi esitys vähentää riskiä, että omaisuus jää realisoimatta tai katoaa prosesseihin. Tämä on yksi kokonaisturvallisuuden kulmakivistä. On meidän tehtävämme varmistaa, että yhteiskunnan kriittiset prosessit eivät pysähdy ja että väärin toimimisesta ei hyödy.

Arvoisa puhemies! Kokonaisturvallisuus ei synny yhdestä suuresta ratkaisusta, vaan tuhansista arjen toimista, jotka toimivat niin kuin niiden pitää. Tämä esitys varmistaa, että kun tuomioistuim määrää seuraamuksen, valtion viranomainen pystyy tehokkaasti ja oikeusturvaa kunnioittaen panemaan sen täytäntöön. Kyse on ennen kaikkea Suomen kyvystä suojata kansalaisia, torjua rikollisuutta ja ylläpitää luottamusta oikeusjärjestelmään. Siksi pidän tätä esitystä tärkeänä ja sen vaikutusta kokonaisturvallisuuteemme aidosti vahvistavana. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

20.18 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä pyritään sujuvoittamaan viranomaisten toimintaa sakotuskäytännössä ja muutenkin keventämään prosessia. Silloin se on kaikilla tavoin kannatettavaa ja hyvä asia. Mitä vähemmän aikaa siellä puuhastellaan perusasioitten kanssa ja kirjaamisten ja prosessien kanssa, mitä vähemmän sitä on, sitä enemmän saadaan tekeviä käsiä sinne varsinaiseen työhön ja asiakaskohtaamiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2026 vp

Se, mikä tässä nyt kiinnittää huomiota, on myöskin se, [Puhemies aivastaa] — terveydeksi! — että tähän hallituksen esitykseen liittyy tietojärjestelmän uudistaminen. No, aika pitkään on tullut oltua valtionhallinnossa ihan töissä ja nähtyä aika monta tietojärjestelmä-uudistusta, joissakin on tullut oltua mukana, ja kokemus osoittaa, että nämä saattavat olla joskus kovasti haasteellisia. Kokemus osoittaa myöskin sen, että varsinkin tällä sektorilla on ollut valtavan isoja tietojärjestelmä-uudistuksia, jotka eivät ole yksinkertaisesti menneet edes maaliin, ja niihin on kytkeytynyt myöskin lakiuudistuksia, jotka on jouduttu sitten myöhemmin korjaamaan sen takia, että tietojärjestelmä-uudistus ei onnistunut. Valtavasti on laitettu rahaa, aikaa ja resursseja, ja sitten lopputulos on ollut se, että sitä ei ole edes saatu toimimaan tai sitten se toimii kehnosti. Tähän työhön minä toivotan kyllä asianomaisille henkilöille ja tahoille kovasti onnea, että tämä onnistuu. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 26/2026 vp sisältyvien 1.—11. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.